

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving over het politiek verlof, over de afwezigheid voor verminderde prestaties, over het opvangverlof en over de herindiensttreding voor de personeelsleden van het onderwijs
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van besluit geeft aan de personeelsleden van het onderwijs recht op afwezigheid voor verminderde prestaties om persoonlijke zorg of steun te verlenen aan een gezinslid of een familielid dat om een ernstige medische reden behoefte heeft aan aanzienlijke zorg of steun. Om tijdelijke tekorten in het onderwijs mee op te vangen, maakt het voorliggend besluit het ook mogelijk dat het politiek verlof wordt opgeschort om tijdelijk een opdracht in onderwijs op te nemen. Verder wordt de definitie van mindervalide kind die gebruikt wordt bij het opvangverlof aangepast. Daarnaast wordt bij herindiensttreding de mogelijkheid om een verlof voor verminderde prestaties op te schorten om een andere betrekking op te nemen beperkt tot maximaal drie opeenvolgende schooljaren. Tot slot wordt de tijdelijke uitbreiding van het verlof wegens overmacht voor de personeelsleden van het onderwijs opgeheven.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Onderwijs en Vorming

Beleidsveld: kleuter- en lager onderwijs, secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en deeltijds kunstonderwijs

Beleidsmatige doelstelling: het ontwerpbesluit kadert in de overkoepelende SD 2 Kwaliteitsvolle onderwijsprofessionals motiveren voor en houden in het onderwijs: OD 2.1 Het lerarentekort aanpakken door de aantrekkelijkheid en status van het lerarenberoep te verhogen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Dit ontwerp van besluit werd een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 mei 2023 met het oog op de onderhandelingen (VR 2023 2605 DOC.0603/1 en VR 2023 2605 DOC.0603/2).

De onderhandelingen vonden plaats op 6 en 13 juni 2023.

Deze onderhandelingen werden afgesloten met een gedeeltelijk akkoord als resultaat.

Het ontwerp van besluit werd een tweede keer principiële goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 30 juni 2023 met het oog op het advies van de Raad van State (VR 2023 3006 DOC.0821/1BIS en VR 2023 3003 DOC.0821/2BIS).

In het kader van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, werd een advies gevraagd binnen dertig dagen.

De Raad van State heeft bij nota van 28 juli 2023 het advies opgesteld met nummer 74.018/1/V.

Het ontwerp van besluit is aangepast aan het advies van de Raad van State.

Het betreft volgende aanpassingen:

- De rechtsgronden voor de wijzigingen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en voor de leden van de inspectie en begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken zijn toegevoegd;
- In artikel 1 en artikel 7 is een definitie opgenomen van “afwezigheid voor verminderde prestaties voor zorgdoeleinden”;
- In artikel 4 en artikel 6 is het woord “kinderbijslag” vervangen door “gezinsbijslag”;
- In artikel 5 zijn wijzigingen aangebracht om te verduidelijken dat het zorgverlof voor de universiteiten beschouwd wordt als dienstactiviteit. Verder is toegevoegd dat het academisch personeel elk jaar recht heeft op vijf dagen zorgverlof en is er een definitie van zorgverlof toegevoegd, om te waarborgen dat artikel 6 van de Richtlijn correct wordt toegepast door de universiteiten;
- In artikel 11 is het woordje “lid” toegevoegd;
- In artikel 13 is het juiste artikelnummer opgenomen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Dit ontwerpbesluit wijzigt een aantal besluiten van de Vlaamse Regering die aan de personeelsleden van het onderwijs de mogelijkheid geven een verlofstelsel op te nemen.

1. Wijzigingen met betrekking tot de afwezigheid voor verminderde prestaties.

Artikel 6 van de Richtlijn (EU) 2019/1158 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers bepaalt dat de lidstaten de nodige maatregelen moeten nemen om te zorgen dat elke werknemer recht heeft op 5 werkdagen zorgverlof per jaar. Zorgverlof wordt in de Richtlijn gedefinieerd als verlof voor werknemers om persoonlijke zorg of steun te verlenen aan een familielid of aan een persoon die deel uitmaakt van hetzelfde huishouden als de werknemer dat of die om een ernstige medische reden zoals gedefinieerd door elke lidstaat, behoefte heeft aan aanzienlijke zorg of steun.

Het zorgverlof is nog een andere vorm van verlof dan het verlof wegens overmacht. Het verlof wegens overmacht is de omzetting van wat in de Richtlijn is vastgelegd in artikel 7. Hoewel de loopbaanonderbreking voor medische bijstand, palliatieve zorgen of medische bijstand inhoudelijk nauw aansluiten bij het zorgverlof, beantwoorden ook deze stelsels onvoldoende aan artikel 6 van de Richtlijn. Het is immers de bedoeling dat het zorgverlof heel flexibel opgenomen kan worden. Het langdurig karakter van de verschillende vormen van loopbaanonderbreking en de eraan

gekoppelde voorwaarden staan een flexibele opname in de weg. Daarom wordt ervoor geopteerd om het zorgverlof in te voeren als een vorm van afwezigheid voor verminderde prestaties.

De afwezigheid voor verminderde prestaties is geregeld bij

- het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 1990 betreffende het verlof en de afwezigheid voor verminderde prestaties;
- het Besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot regeling van sommige verloven voor de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool.

Om de bepaling van artikel 6 van de Richtlijn om te zetten, worden volgende aanpassingen gedaan aan de bepalingen met betrekking tot de afwezigheid voor verminderde prestaties (= AVP):

- een personeelslid heeft per kalenderjaar recht op vijf dagen AVP om persoonlijke zorg of steun te verlenen aan een gezinslid of een familielid dat om een ernstige medische reden behoefte heeft aan aanzienlijke zorg of steun;
- de begrippen gezinslid, familielid en zorg of steun worden gedefinieerd;
- in tegenstelling tot de gewone periodes van AVP, zijn de vijf dagen AVP per kalenderjaar een recht voor het personeelslid;
- bij opname van een AVP voor zorg of steun mag het totale krediet van 60 maanden AVP overschreden worden.

Inwerkingtreding: 1 september 2023

2. Wijzigingen met betrekking tot het opvangverlof

De wet van 14 december 2018 voegt aan de tot dan toe bestaande definitie van mindervalide kind een derde mogelijkheid toe. Een kind dat in totaal 9 punten scoort op de drie pijlers van de medisch-sociale schaal, wordt eveneens beschouwd als een mindervalide kind. Deze uitbreiding geldt voor het adoptieverlof en voor het ouderschapsverlof.

Sinds de inwerkingtreding van deze wet wordt de verruimde definitie al toegepast voor de toekenning van een opvangverlof en een ouderschapsverlof. De verruimde definitie werd ook opgenomen in de toepasselijke regelgeving met betrekking tot het ouderschapsverlof met het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020.

De regelgeving met betrekking tot het opvangverlof is echter nog niet aangepast. Dat gebeurt in voorliggend ontwerpbesluit.

Het opvangverlof is geregeld bij:

- het Besluit van de Vlaamse regering van 9 november 1994 betreffende het opvangverlof voor de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding met het oog op adoptie en pleegvoogdij;
- het Besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot regeling van sommige verloven voor de personeelsleden van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap en van de Hogere Zeevaartschool.

In beide besluiten wordt de definitie van mindervalide kind aangepast.

Inwerkingtreding: 1 maart 2019

3. Wijzigingen met betrekking tot het politiek verlof

Er bestaan twee soorten politiek verlof:

- Het politiek verlof van ambtswege is geregeld in artikel V. 30 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het

onderwijs. Het is van toepassing op personeelsleden die één van de mandaten opnemen die zijn opgesomd in artikel V.30.

- Het politiek verlof op verzoek is geregeld in artikel V.31 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs. Het is van toepassing op personeelsleden die één van de mandaten opnemen die zijn opgesomd in artikel V.31. Artikel V. 31 bevat ook een machtiging aan de Regering om verdere bepalingen uit te werken. Die zijn vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de toekenning van een politiek verlof op verzoek van het personeelslid.

Tijdens het politiek verlof is geen cumulatie toegestaan. De mandaten die worden opgenomen tijdens het politiek verlof van ambtswege laten geen cumulatie met een job in het onderwijs toe.

Het politiek verlof op verzoek kan gecombineerd worden met een opdracht in onderwijs. Het personeelslid is dan deels met politiek verlof en is voor dat gedeelte van zijn opdracht in onderwijs in non-activiteit, en heeft deels een opdracht in onderwijs waarvoor het salaris krijgt a rato van de geleverde prestaties.

Cumulatie met een extra opdracht in onderwijs is echter niet toegestaan. Dat is opgenomen in artikel 5, §3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de toekenning van een politiek verlof op verzoek van het personeelslid: "Het personeelslid dat een politiek verlof opneemt, mag tijdens dit verlof geen vervangende winstgevende activiteit uitoefenen in een gesubsidieerde of gefinancierde school of instelling, in een gesubsidieerd of gefinancierd centrum, in een hogeschool of als personeelslid van de onderwijsinspectie, personeelslid van de pedagogische begeleidingsdiensten of personeelslid van de Dienst voor Onderwijsontwikkeling."

In het kader van het lerarentekort kan het nuttig zijn om toe te staan dat een personeelslid dat met politiek verlof is tijdelijk toch een functie in onderwijs kan opnemen, bv. om gedurende korte tijd een vervanging te doen van een afwezig personeelslid. Momenteel is cumulatie niet toegestaan. Het personeelslid kan het volume van zijn politiek verlof ook alleen maar wijzigen op 1 september. Verder is een opschorting van het politiek verlof enkel mogelijk om een dienstonderbreking op te nemen die een recht is, bv. ouderschapsverlof, palliatief verlof in het kader van de loopbaanonderbreking, bevallingsverlof... Een tijdelijke opschorting van het politiek verlof om terug een opdracht in onderwijs op te nemen is dus niet mogelijk.

Om tijdelijke tekorten in het onderwijs mee op te vangen, maakt het voorliggend artikel het mogelijk dat het politiek verlof wordt opgeschort om tijdelijk een opdracht in onderwijs op te nemen. De opdracht in onderwijs mag weliswaar niet uitgeoefend worden bij een inrichtende macht of schoolbestuur waar het personeelslid zelf in het kader van het politiek verlof de bevoegdheid bestuurder opneemt.

Inwerkingtreding: 1 september 2023

4. Opheffing van het uitzonderlijk verlof wegens overmacht

Tot slot wordt het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 december 2021 over een tijdelijke uitbreiding van het verlof wegens overmacht voor de personeelsleden van het onderwijs opgeheven. Dit besluit bevat een regeling waardoor personeelsleden extra verlof wegens overmacht kunnen nemen wanneer hun kind moet thuisblijven omwille van quarantaine, isolatie of sluiting van de school, crèche, ... ten gevolge van corona. Omwille van de gewijzigde aanpak m.b.t. corona is deze maatregel niet langer nodig. In de privésector en bij de Vlaamse overheid is de tegenhanger van deze maatregel ook niet meer van toepassing.

Inwerkingtreding: 1 september 2023

5. Verlof voor verminderde prestatie

Bij herindiensttreding wordt de mogelijkheid om een verlof voor verminderde prestaties op te schorten om een andere betrekking op te nemen beperkt tot maximaal drie opeenvolgende schooljaren.

Inwerkingtreding: 1 september 2023

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Voor de toelichting bij de artikelen verwijs ik naar de nota's VR 2023 2605 DOC.0603/1 en VR 2023 3006 DOC.0821/2BIS.

Het advies van de Raad van State geeft aanleiding tot wijziging van de volgende artikelen:

- De rechtsgronden voor de wijzigingen voor de personeelsleden van het hoger onderwijs en voor de leden van de inspectie en begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken zijn toegevoegd;
- In artikel 1 en artikel 7 is een definitie opgenomen van "afwezigheid voor verminderde prestaties voor zorgdoeleinden";
- In artikel 4 en artikel 6 is het woord "kinderbijslag" vervangen door "gezinsbijslag";
- In artikel 5 zijn wijzigingen aangebracht om te verduidelijken dat het zorgverlof voor de universiteiten beschouwd wordt als dienstactiviteit. Verder is toegevoegd dat het academisch personeel elk jaar recht heeft op vijf dagen zorgverlof en is er een definitie van zorgverlof toegevoegd, om te waarborgen dat artikel 6 van de Richtlijn correct wordt toegepast door de universiteiten;
- In artikel 11 is het woordje "lid" toegevoegd;
- In artikel 13 is het juiste artikelnummer opgenomen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De Inspectie van Financiën gaf een gunstig advies op 3 mei 2023.

De wijzigingen aangebracht naar aanleiding van het advies van de Raad van State hebben geen gevolgen voor de financiële weerslag.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing op dit voorontwerp van besluit, want dit dossier bevat geen pps-project of maakt geen alternatief gefinancierde investeringen mogelijk.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Er is geen verder traject. Het besluit zal gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving over het politiek verlof, over de afwezigheid voor verminderde prestaties, over het opvangverlof en over de herindiensttreding voor de personeelsleden van het onderwijs;
- 2° te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS